

YTTRANDE

2008-12-18 Dnr 614-8005-08 Rf

Svea hovrätt
Miljööverdomstolen
Box 2290
103 17 Stockholm

Överklagande av Umeå tingsrätts, miljödomstolen, deldom M 2498-06 den 11 november 2008 angående fortsatt och utökad verksamhet vid Aitikgruvan i Gällivare kommun, nu fråga om godkännande av ekonomisk säkerhet

Saken

Miljödomstolen i Umeå har godkänt den ingivna moderbolagsborgen med vissa villkor från Boliden AB (publ) som säkerhet för Boliden Mineral AB:s förpliktelser enligt villkor 21 i miljödomstolens dom den 25 januari 2008.

Naturvårdsverket överklagade den 27 november 2008 ovan angivna dom och begärde anstånd med att utveckla talan till den 19 december 2008. Verket utvecklar nu grunderna för talan och för att prövningstillstånd ska medges.

Naturvårdsverkets yrkanden

Naturvårdsverket yrkar att Miljööverdomstolen undanröjer rubricerade deldom.

Utveckling av Naturvårdsverkets talan

Naturvårdsverket hänvisar till vad verket anfört i sina yttranden i ärendet till miljödomstolen 2008-04-17 och 2008-08-19. Därutöver får Naturvårdsverket anföra följande.

Naturvårdsverket anser inte att den ingivna moderbolagsborgen med villkor kan godtas som säkerhet. För att en säkerhet ska godtas enligt miljöbalken krävs att den är betryggande för sitt ändamål. Den ska vara skyddad vid en konkurs och enkel att realisera när den behöver tas i anspråk. Vidare måste det vara möjligt för prövningsmyndigheten att göra en självständig prövning av säkerheten.

Vägledande avgörande

Miljööverdomstolen har i dom den 24 november 2008 i mål M 617-08 anfört att ”även om höga krav kan ställas på att en tillståndsmyndighet ska kunna göra en prövning även av svårbedömda säkerheter är det enligt Miljööverdomstolens mening inte rimligt, i ett fall som detta, att den ska göra en sådan prövning som normalt görs av banker och kreditinstitut som har helt andra resurser att tillgå och dessutom har kreditprövning som en huvuduppgift i sin verksamhet. Att verksamhetsutövaren har bevisbördan och ska stå för utredning beträffande säkerheten, analyser och ekonomiska bedömningar ändrar inte det faktum att tillståndsmyndigheten ska göra en självständig prövning”.

I nyss nämnda dom kom Miljööverdomstolen fram till att den av bolaget föreslagna moderbolagsborgen inte uppfyller kravet på en tillfredställande långsiktig garanti för att efterbehandlingskostnaderna kan täckas. Av samma skäl kunde inte heller en moderbolagsborgen kombinerad med villkor godtas. Vidare kritiserades konstruktionen av villkoret, att ställandet av säkerhet görs beroende av en tredje part, banken, vars agerande inte på förhand går att förutsäga. Miljööverdomstolen slog fast att säkerheten ska ställas i form av garanti från bank eller annat kreditinstitut.

Miljödomstolens skäl

Miljödomstolen har i den överklagade deldomen anfört att eftersom det rör sig om ett mycket stort belopp skulle det vara oskäligt att kräva att bolaget ställer säkerhet i form av pant, garanti eller liknande till stora kostnader för bolaget. Bolaget ska dock enligt villkoret som miljödomstolen föreskrivit i deldomen, under vissa förutsättningar kombinera moderbolagsborgen med en garanti från bank eller annat kreditinstitut, motsvarande hela eller halva säkerhetsbeloppet, beroende på koncernens skuldsättningsgrad.

Beloppets storlek

Säkerheter i samband med miljöfarlig verksamhet syftar till att skydda samhället, dvs. skattebetalarna, från att behöva stå kostnaden för efterbehandling i situationer där den ansvariga verksamhetsutövaren försatts i konkurs eller av någon annan anledning inte kan fullfölja sina skyldigheter. I säkerhetsbestämmelserna (15 kap. 34 § och 16 kap. 3 § miljöbalken) ges ingen möjlighet till undantag eller särbehandling av en säkerhet på grund av dess storlek. Det ska således inte ställas lägre krav på en säkerhet på grund av att den omfattar ett stort belopp. Oavsett beloppets storlek ska en säkerhet godtas endast om den visas vara betryggande för sitt ändamål. Det enda sammanhang i vilket storleken på beloppet nämns i förarbetena (prop. 2006/07:95, s 109) är när det förutsätts att det främst är i fall som handlar om stora belopp som sökanden kommer att *försöka* visa att en ovanlig säkerhet är godtagbar på grund av de kostnader som en sådan utredning medför. En säkerhet ska dock aldrig godtas om den inte visas vara betryggande för sitt ändamål.

Andra former av säkerheter

Någon begränsning till pant och borgen har aldrig funnits när det gäller krav på ekonomisk säkerhet som ställts med stöd av 15 kap. 34 § miljöbalken. Miljödomstolen hänvisar dock till en ökad flexibilitet. Det som anges i prop. 2006/07:95 s 108 är att bestämmelserna om säkerhet bör ändras ”så att de ger utrymme för en större flexibilitet i fråga om formerna, i likhet med vad som redan gäller enligt 15 kap. 34 § miljöbalken”. Trots att det redan funnits flexibilitet för den aktuella typen av säkerhet har det hittills inte arbetats fram några nya förslag till former inom gruvbranschen varför bl.a. bankgaranti är den form av säkerhet som får anses ha dominerat.

Såvitt framgår av den överklagade deldomen har miljödomstolen förutsatt att en moderbolagsborgen är den enda formen av säkerhet som kan komma i fråga som ett alternativ till pant eller bankgaranti. Som nyss angivits ger dock bestämmelserna om säkerheter företagen möjlighet att utveckla och föreslå nya säkerhetslösningar. Tillsammans bör företagen i gruvbranschen ha goda möjligheter att utveckla säkerhetslösningar som inte bara är förmånliga för bolaget utan även kan visas vara betryggande för sitt ändamål och därmed godtas av prövnings- och tillsynsmyndigheterna.

Villkoret

Det är inte möjligt att konstruera villkoret så att ställandet av säkerhet görs beroende av en tredje part, banken eller kreditinstitutet, vars agerande inte på förhand går att förutsäga (se Miljööverdomstolens dom den 24 november 2008 i mål M 617-08).

Grund för prövningstillstånd

Med stöd av Miljööverdomstolens dom den 24 november 2008 i mål M 617-08 gör Naturvårdsverket bedömningen att det finns anledning att ifrågasätta riktigheten i domslutet i den överklagade deldomen från miljödomstolen.

Det saknas avgöranden från Miljööverdomstolen när det gäller ekonomisk säkerhet av den aktuella storleken. För det fall storleken skulle tillmätas betydelse för vilken typ av säkerhet som kan krävas är det av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Miljööverdomstolen.

Beslut om detta yttrande har fattats av direktören Kerstin Cederlöf.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit enhetschefen Annika Jansson, XX och Ann-Marie Fällman, den sistnämnda föredragande.

För Naturvårdsverket

Kerstin Cederlöf

Ann-Marie Fällman